

GORENJEC.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. »GORENJEC« stane za celo leto samo 4 K. za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravištvu.

Bela žena.

Ko je prišel Dante s svojim spremljevalcem Virgilom v najnižji del pekla, zagledal je podzemeljskega poglavarja. To je velikanska postava. Na visokost meri 1458 čevljev in tiči do pasu v ledu; ima tri obraze: prvi je rdeč, drugi belo-rumen in tretji črn. V vsakem obrazu ima dve očesi, iz katerih teče umazana sokrvice. Tri žrela ima in v vsakem žrelu grešnika, katerega grize kot v kleščah. Grešnik pred rdečim obrazom tiči z glavo v žrelu, druga dva pa z nogama tako, da visita glavi nizdolu. Prvemu grešniku trga tudi kožo raz hrbet. Ob ramah ima šest perut, večjih od jader največjih morskih ladij, ki niso poraščene, temveč gole kot netopirjeve. Kadar zaplapola s temi perutami, nastane tak mraz, ča zmrznejo valovi mimo tekoče reke Kocyta. Duše, ki se mučijo v tem oddelku, tičijo v ledu, deloma so videti kot zadirki v steklu, deloma tiče z glavami ali nogami v ledu, nekatere imajo podobo napetega loka in noge ter glave v ledu. Vse naokoli pa, kar doseže veter glavarijevih perut, je led, mrtev, trd, mrzel led — — —

Pred nekaj tedni se je zbralo na Sengarjevem dvo-rišču v Britofu nekaj po farovžih komandiranih mož, precej žensk in največ otrok. Tam je eden govornikov bahato trdil: Vsa dežela je naša, in Kranj bo tudi kmalu padel.

Ta teden pa smo imeli v Kranju občinske volitve, in Kranj še stoji, in sicer mnogo trdnejše nego poprej. Klerikalna stranka v Kranju pa sploh ne šteje več.

Kranj ima po veliki večini zelo zavedno meščanstvo in tudi precej volilk, ki imajo samostojno prepričanje. Vendar pa stvar ni tako enostavna. Volilni imenik kaže, da ima mestna občina letos 457 volilcev. Ali veliki valjični mlin potisne skoro vse volilce v tretji razred. Prvi razred ima 63, drugi 19 volilcev. Med slednjimi sta dva pristna klerikalca, tuintam kak boljar, ki si domišlja, da ima vzroke, biti osebno razžaljen in ki meni, da je vsled tega primerno, segati v žrvjavo po kostanj za — druge. Ogromna večina, 465 volilcev, pa je v tretjem razredu. Tu nahajamo okoli 100 kmetov iz okolice, »ki je že popolnoma naša,« in med temi čez 20 žensk, kakih deset glasov pa imajo cerkve.

Nočemo trditi, da bi morda kdo drugi bil dosedaj že dosegel, česar kranjski dekan skoro gotovo nikdar ne bo, ali več zgage bi delal pri teh razmerah lahko vsak drugi kakor Tone Koblar.

Mož ima izvanredno smolo, skoro bi se nam smilil. Ko so ga vrgli iz narodno-napredne stranke, so nekateri mislili, bogzna, kako terno so napravili klerikalni politiki. Ustanovil je »Slovenski List«. Ali čimbolj se je kazal ta list kot Koblarjev organ, tembolj je hiral in kmalu je žalostno poginil, zapustivši le nekaj krepkih izrazov, ki diše po konjskem hlevu.

Ljubljanski škof je rušil cerkveno disciplino, da ga je spravil v Kranj. Pred tremi leti smo imeli pri občinskih volitvah še resen boj, letos niti tega ni bilo več. Četudi dobiva klerikalna stranka od gimnazije krepko duševno podporo, si vendar ni upala na dan. Kakor zmrznejo valovi Kocyta, ko pridejo v obližje perutnic podzemeljskega poglavarja, tako zledeni vse, kar zadene sapa kranjskega dekana. In tako je zmrznila klerikalna politika pri občinskih volitvah v Kranju, zmrznili so »užaljeni« patriciji, zmrznila vsa tista križarska vojska, ki je pred tremi leti še reševala vero pri volitvah v občinski odbor.

Ko je imel ranjki »Slovenski List« na obrazu že vse znake jetike, napovedaval se nam je vsako soboto za čas novih občinskih volitev — sodni dan: Slabeje občinske uprave da ni v deželi in da že vstaja katoliško ljudstvo, ki bo pri prihodnjih volitvah pomedlo z liberalnim odborom. Toda par magnatov, katerih vpliv je bil Koblar zlorabljal za svoje namene, je reklo: Mi se ne gremo več, in takoj se je pokazalo, da klerikalna stranka v Kranju tako visi v zraku, da je pravzaprav nič ni. In da je prišlo do tega, da je moralo priti do tega, je zasluga Koblarjeve taktike. Tega priznanja mu nihče ne more odrekati. Absolutna njegova brezupljivost na ljudstvo se kaže o tem, da pridiguje, odkar je v Kranju, bojkot proti neljubim mu osebam, kakor v kleščah bi rad strl svojega političnega nasprotnika, ali ne poslušajo ga niti tretjerednice. Pri volitvah v okrajni cestni odbor je hotel vplivati na okoliške župane in svetovalce, toda ti so mu dali odgovor, da vedo sami, kako se posipajo ceste. Klerikalna armada v Kranju pa je tako opešala, da se niti ganiti več ne more.

O ženskah, ki so pokopale več mož, se trdi, da imajo bela jetra, o bivšem prisilničnem kuratu pa, ki je sedaj po modrosti in milosti ljubljanskega škofa kranjski dekan, se lahko reče, da je za klerikalno politiko na Kranjskem prava pravcata — bela žena.

Slovenskim abiturijentom in visokošolcem!

Ko premišlujete, kam bi se obrnili po dovršenih srednješolskih študijah, Vas hočemo tudi mi, slovenski visokošolci v Pragi, združeni v akademičnem društvu «Ilirija», opozoriti na nekatera dejstva, ki bi vplivala na Vašo odločitev. Pri vprašanju, ali se hočete posvetiti vseučiliškim študijam ali pa se obrniti kam drugam, pač ne moremo mnogo odločevati, zato se obračamo v prvi vrsti na Vas, ki nameravate nadaljevati svoje študije na kaki univerzi ali tehniki.

Razmere na nemških vseučiliščih že od nekdaj niso odgovarjale slovenskim potrebam, letos pa so postale naravnost neznosne. Slovenski dijak velja svojim nemškim tovarišem že od nekdaj kot gost, letos pa se je še celo dunajska univerza kot taka, torej uradno, postavila s svojim javnim razglasom na to skrajno nepravilno stališče. Dalj si je s tem pečat nižjeavstrijskega vseučilišča, dasi ima biti osrednje vseučilišče cele države (kar tudi je — po vzdrževanju!).

Pa ne samo visoke šole same, ampak tudi mestno prebivalstvo je slovenskemu dijaku po svojem mišljenju tuje in nasprotno in ga kot tako ne more podpirati v njegovem stremljenju po vsestranski izobrazbi in omiki.

Z ozirom na ta neovrgljiva dejstva smemo s polnim pravom trditi, da so za zdaj, ko še nimamo svojih lastnih šol, za slovenskega dijaka edino pripravne visoke šole — češko vseučilišče, oziroma tehnika v zlati, slovaški Pragi.

V Pragi, v središču kulture češkega naroda, spozna slovenski dijak pravo slovansko življenje ter preide po najkrajšem potu od idealnega navdušenja k resnemu, realnemu delu za kulturni gospodarski in politični napredek svojega naroda. Razun našega društva in «češko-slovenskega akad. krožka slov. plan. društva» najde slovenski dijak tukaj akademična, sokolska, pevška, znanstvena, družabna in druga češka društva, ki ga vsa z največjo prijaznostjo sprejmejo v svojo sredo. Pa tudi vse prebivalstvo kraljevske Prage, da, celo mesto s svojimi javnimi knjižnicami, čitalnicami, muzeji, razstavami, neštevilnimi znanstvenimi in političnimi predavanji ga kot Slovenca v njegovem stremljenju prijateljsko podpira.

PODLISTEK.

Škofja Loka.

Po raznih virih sestavil **Fr. K.** Dalje.

Ko so brizinski škofje sezidali sedanji grad, imeli so svojega glavarja, ki je vladal v njih imenu kakor kak knez vse graščinstvo, t. j. mesto in okrog njega skoro 200 vasi od Idrije do Radovljice. Ti glavarji ali namestniki škofov so pa morali biti le domačini, t. j. kranjski plemiči, a v 17. stoletju in pozneje so pošiljali navadno le Bavarce za namestnike v Loko. Glavar je bil obenem tudi sodnik podložnikom, kajti leta 1257 so si pridobili brizinski škofje za loški okraj deželnosodno oblast in pravico krvave sodbe. Pod njih sodniško oblast je pripadla Loka, Železniki in več okoli ležečih vasi z več nego 25.000 prebivalci. O tem priča sedaj še ime «pri krvavem znamenju» ob poti med mestom in Staro Loko.

Večkrat pa so škofje sami vstajali za nekaj časa v Loki. To nam svedoči slučaj, da sta v Loki umrla dva škofa nesrečne smrti. Škof Leopold je dal sezidati preko Sore umeten kameniten most, kateri stoji še dandanes in katerega so naredili nekoliko prostornejšega leta 1888 ob priliki stiridesetletnega vladanja cesarjevega. Ta pre-

Tudi življenje je v Pragi cenejše nego morda v kakem drugem vseučiliškem mestu, kar je za slovenskega dijaka dokaj odločilno in važno.

Iz teh kratkih podatkov je razvidno, da imajo praske visoke šole premnoge prednosti pred nemškimi na Dunaju in v Gradcu. Zato apeliramo na Vas, slovenske abiturijente, pa tudi na vse slovenske visokošolce in Vas utemeljeno in popolnoma upravičeno pozivljamo: Proč od Dunaja, proč od Gradca! Pridite kar najštevilnejše sem gori v zlato slovansko Prago. To bo najboljši odgovor na burševska izzivanja! «Odbor slovenskega akademičnega društva «Ilirija» v Pragi». NB. Natančnejše podatke daje: Zvonimir Bernot, modroslovec, Ljubljana, Poljanska cesta 10, Julijan Pavliček, Bovec (Goriško), Miloš Meža, pravnik, Velenje (Štajersko).

V Kranju, 16. julija.

V političnih krogih se govori, da predloži dr. Körber v jeseni državnemu zboru novo predlogo glede razdelitve Češke v okrožja. Dežela se razdeli v 15 okrožij, in sicer 9 čeških, 5 nemških in mešano okrožje Budjevice.

Razpuščenje italijanske zbornice. Iz Rima poročajo, da je ministrski svet sklenil razpustiti zbornico. Tozadevni dekret bo objavljen meseca avgusta in početkom septembra bodo razpisane nove volitve.

Dveletna vojaška služba v Franciji. Francoska zbornica je sprejela s 516 proti 43 glasom zakon o popolnem uvedanju dveletnega vojnega obveznega službovanja. Zbornica je dalje sprejela vzlic prigovorom vojnega ministra in komisije s 400 proti 173 glasovom popravek, da se med 1. julijem in 1. oktobrom rezervisti ne smejo klicati pod vojaško službo.

Iz Macedonije. Boris Sarafov se je razgovarjal z urednikom «Bolgarskega dnevnika» naslednje: Evropa se bo kmalu prepričala, da hvaljene reforme praktično niso nič vredne. Da se reši naše vprašanje, ne zadostujejo tako navidezna sredstva, temveč bo treba najmanj 100 milijonov, da se povzdigne prebivalstvo, ki so je uničili turški vojaki. Prava ironija je, ako daje turška vlada begunom 15 frankov mesečno in 150 frankov za zgradbo razdejanih in porušenih hiš. Evropa naj nam dá avtonomno vlado in preskrbeli si bomo sredstva, da zabranimo vhod bedi. Nadalje je povedal, da Macedonci zelo mrze turško-bolgarski dogovor, pač pa si obetajo koristi iz srbsko-bolgarskega zblizevanja.

Razne politične vesti. V Čikagi je napovedalo 50.000 delavcev stavko, ki zahtevajo povišanje plač. — Predsednikom v Meksiki je bil izvoljen Porficio Diaz, podpredsednikom pa Corral za dobo šestih let.

novljen most, ki je star nad 500 let, se od leta 1888 imenuje Franc Jožefov most. — Toda ravno pod njim je škof Leopold našel smrt. Dne 5. avgusta 1881. leta jezdi iz mesta na izprehod. Na mostu se mu splaši konj, vrže ga v Soro in škof utone. Njegovi pozemeljski ostanki počivajo v nunski cerkvi. — Nekaj časa pozneje se je izvršilo grozno zločinstvo na loškem gradu. Ko je bil namreč papež krškega škofa Konrada izvolil brizinskim škofom, prišel je ta za nekaj časa na svoj grad v Loko. Seboj prinese 5000 zlatov denarja. Njegovi lakomni grajski služabniki izvohajo denar, napadeja škofa ter ga umore; njegovo truplo pa zakopljejo na grajskem vrtu. Kakih 20 let pozneje so šele zvedeli za hudobne morilce. Škof Nikodem zaukaže truplo umorjenega prednika izkopati na vrtu ter ga prenesti v farno cerkev v Stari Loki leta 1430.

Škofje niso zastoj dali imena mestu. Trudili so se, da se je Škofja Loka razvila in razširila. Skrbeli so, da je cvetela kupčija in obrtnija.

Početkom 14. stoletja je obdal škof Konrad III. mesto z močnim zidovjem, da je bilo varno pred sovražniki. To zidovje je stalo do konca preteklega stoletja; njega ostanki pa se vidijo še dandanes. Dalje prih.

Demonstracije v Zagrebu. Dne 11. julija je prišlo iz Pečuha v Zagreb 6 domobraskih kadetov, ki so bili izključeni iz kadetne šole, ker niso hoteli prepevati madžarskih pesem. Občinstvo jim je priredilo lepo ovacijo. Mnóžica je kadete nosila okoli Jelačićevega spomenika in prepevala narodne pesmi. Šest redarjev na konjih je hotelo razgnati množico, kar je vzbudilo največjo ogorčenost. Pogasili so svetilke in ponavljali so se izgredi kakor lani. «Obzor» in «Hrvatsko pravo» sta bila zaplenjena.

Dopisi.

Z dežele. (Nekaterim gospodom uradnikom, «ki zro, žro in žro,» v premislek.) Menda bo vsem gospodom uradnikom na Kranjskem in daleč okrog še znano, kako surovo in divjaško jih je napadel pred par leti v deželnem zboru v Ljubljani vodja kranjske klerikalne stranke, dr. Šuštersič. Očital jim je, da žro, žro in žro ljudske žulje, njih delo pa ni vredno pisikavega oreha! Takrat je bilo zaradi te krvave razzalkve med našim uradništvom in sploh med vsemi trezno mislečimi in značajnimi izobraženci veliko ogorčenja in nejevolje proti dr. Šuštersiču. A kaj so storili naši katoliški duhovniki proti njemu in kako so dali zadoščenja od njega razžaljenemu uradništvu? Lahko bi dali svojemu surovemu političnemu voditelju pošteno lekcijo, kakršno je zaslužil, lahko bi ga pognali iz svoje srede, toda namesto tega so mu raje pošiljali od vseh strani svoje zagnance in čestitke ter so se na nevedno kmetško ljudstvo pritiskali, da je v svoji zaslepljenosti delalo in pošiljalo take izjave dr. Šuštersiču za njegovo neotesano razgrajanje in zmerjanje v deželnem zboru! S tem so naši duhovniki pokazali, da se popolnoma strinjajo v vseni političnem delovanju svojega požlindranega voditelja in da sami niso nič boljši kakor on. In še več! V «Slovincu», ki je glasilo ljubljanskega škofa in morajo vanj dopisovati mlečnozobi kapelani in morajo biti nanj naročeni vsi kranjski duhovniki, se je zagovarjalo in hvalilo dr. Šuštersiča in objavljalo tiste neumne izjave, ki so jih duhovniki izsilili iz nezavednega ljudstva v čast in slavo kranjskemu papežu dr. Šuštersiču, uradništvo pa se je znova napadalo in sramotilo, kar se še zdaj večkrat prigodi. Zlasti učitelje, ki spadajo tudi med uradnike, trgajo in psujejo kranjski klerikalni trinogi in inkvizitorji na tako hudobni, podli in gnusni način kakor da bi jih sam peklenščak učil in jim narekoval te grdobije! In ni jim dovolj, da so požrli našemu učiteljstvu krvavo potrebno izboljšanje plač, ampak tudi skušajo iz same krščanske ljubezni kolikor mogoče še huje obtežiti in shujšati njega že preveč bedni položaj! Naravna posledica vsega tega je, da učiteljev na Kranjskem bolj in bolj primanjkuje in da vsi zavedni in značajni uradniki, ki kaj drže náse in nočejo biti deležni zasramovanja in izdajstva svojega stanu, zaničujejo in se ogibljejo vsega, kar je klerikalno, in da so pretrgali vsako prijateljstvo in zvezo posebno s političnimi duhovniki, ki so okrog po deželi povsod voditelji in buditelji pogubonosnega klerikalnega gibanja in delovanja med Slovenci. In kateri duhovnik na Kranjskem ni dandanes političen in rimskoklerikalen? Razloček med njimi je le ta, da so nekateri v politiki bolj očitni, drugi pa bolj hinavski in prikriti. Takih duhovnikov, ki se ne vtičejo v politiko po navodilih ljubljanskega škofa, je sedaj na Kranjskem tako malo, da pri tem več ne morejo priti v poštev. Ali kakor je med našim učiteljstvom še vedno nekaj takih neznačajnih kukovic, ki s pasjo ponižnostjo lizejo pete svojih črnih zatiralcev in zasramovalcev in s tem tudi sami pripomorejo, da se jim ne izboljšajo njihove plače, ravno tako tudi med drugim uradništvom pri nas ne manjka takih članov, ki se ne zavedajo časti in dostojnosti svojega stanu, da bi se ogibali in prezirali klerikalne sovražnike in poniževalce istega, ampak se vedno bratijo z njimi ter v mnogih slučajih zlorabljajo celo svojo uradno moč njim na korist.

Konec prih.

Novice iz selške doline.

— Zadnja nevihta ni po naši dolini napravila nobene škode. Vse kaže še dobro, sadje in žito, pa tudi sena se je mnogo nakosilo.

— Z drevesa je padel pri Sv. Tomažu sedemleten učencec Alojz Dolencec in si pri tem zlomil roko. Visina drevesa znaša okrog 7 metrov. Dobro, da se ni hujske pobil. Stariši, ne pustite otrokom plezati na nevarna drevesa.

— Trorazrednica se otvori v Selcih s prihodnjim šolskim letom in odtod bode hodil poučevati en učitelj v Podlonk, kjer se bode otvorila ekskurendna šola. Napredni Selčani se vesele, da bodo imeli priliko svoje otroke doma boljše solati, klerikalce pa jezi, ker so propadli z enorazrednico na Česnjici.

— Kdaj se bo vršila že potrebna regulacija Sore? Sedaj imamo v naši dolini deželnega poslanca, ki bi lahko storil mnogo, ako bi bil resničen prijatelj kmetov. Toda on je le hlapec dr. Šuštersiča in duhovnikov, ti pa nočejo v deželnem zboru dovoliti nobene podpore.

— Slavno županstvo v Selcih se ne zmeni, da je most proti Ševljanem nevaren, da se prekucne kakšen otrok čezenj v vodo. Tudi drugi mostovi na občinskih potih so slabi. Čočov France bi storil boljše, da bi kaj popravil pota in mostove, namesto hodi pridigovat na Brezje.

— Iz Selc. Dolgo smo prizanašali našemu kapelanu Severju, ker se je spočetka obnašal tako, kakor je potreba pravemu dušnemu pastirju. Zadnje čase (prišel je nekaj časa pred zadnjo deželnozbornsko volitvijo) stopil je pa na isto pot, kakor drugi njegovi podivjani duhovni bratje. Ali iz lastnega nagiba ali po visjem ukazu, tega ne vemo. Povedati moramo, da je ta kapelan bil že v «opazovalnici za norce» in namesto, da bi zahvalil sv. Katarino, da je prišel med pametne ljudi v Selca, pa zabavlja in se razburja povsod, koder ga nosijo noge. Ako mu je kaj na zdravi pameti, naj opusti politiko in vzame rožni venec in brevir v roke, da mu zopet ne zvedeni tista mrva pameti. Vzrok, da mu danes to stavjamo pred oči, je ta, ker je predzadnje nedeljo s prižnice govoril, da so v naših društvih same barabe, pijanci in svinje. Ta kapelanska prismuka naj si zapomni, da on ne bode sodil naših poštenih ljudi v naših društvih. Kje je bil še on, ko so naša društva, posebno naše bralno društvo, delala za izobrazbo in napredek. V naših društvih so poštene možje in mnogo jih je med njimi, katerim so sicer leta posrebrila lase, vendar so poštenjaki od nog do glave. Lumpa bi pač lahko imenovali vsakoga, kdor govori tako, kakor kapelan, o naših poštenih ljudeh pri bralnem društvu. Pri pevskem društvu so sicer samo mladi člani, vendar takih mrjascev in pacek ne dobite med njimi, kakor so ravno vaši pristasi, katerim v tem oziru poseben zglede daje vaš pevovodja. Prismuknjeno kapelanče naj pove, koliko store klerikalci v katoliskih društvih za izobrazbo. Prav nič. Kar je v klerikalnih društvih, so sami omejeni ljudje, hinavci, tepci in butci. Med mladino se je začelo že obračati. Fantje so že v večini zapustili Marijino družbo. Dokaz je to, ker je o sv. Rešnjem telesu za procesijo šlo celih 19 mladeničev (?). Fantom že preseda, biti pod komando takih duhovnikov, kakor sta Rožnik in Sever. Seveda ženskam se še niso odprle oči, ker ste jih precej dobro zastepili, pa tudi te morajo sčasoma izpregledati, če jih ni že vsa človeška pamet zapustila. Čuditi se moramo le nekaterim možem, da puste svoje žene župniku in kapelanu, da z njimi delata skoraj, kar hočeta.

— Kdor je pravi mož, ne prepušča svoje žene in hčere nobenemu, najmanj pa duhovniku. Znano je dovolj slučajev, kaj so vse počenjali duhovniki z omoženimi in neomoženimi ženskami. Ali ni dovolj bilo že v Selcih znano, kako so kapelani vabili dekleta v kapelanijo? Nikar se ne zanašajte na to, da je duhovnik. Duhovnik je človek kakor vsak drugi, če vidi žensko krilo. Pazite zato, možje, na žene!

Gorenjci! Jutri v Ljubljano!

Ne pustite jih, da vedno tišče v farovže in kapelanije, ker za vašim hrbtom znašajo trdo prislužene denarje za vsakovrstne namene in nepotrebne reči. Duhovniki znajo sladko govoriti z ženami, posebno še, če sta sama. Seveda pred svetom se drži vsak, kakor sv. Alojzij, da ne vzbuja suma. Potem pa še poglejte okrog sebe, kako razkošno žive «revni» gospodje. Dannadan same pojedine v farovžu. In zakaj tako? Zato, ker ljudska neumnost znaša denar skupaj, kakor bi se goldinarji in krone pobirali po tleh. Izračunajte, možje, koliko gre na leto z vašo vednostjo denarja v farovž in prišli boste do spoznanja, da znaša ta duhovski davek trikrat toliko kakor vsi drugi davki. Za plačilo vas pa potem kakšno kapelanče s prižnice ozmerja s svinjami, barabami in pijanci.

— Kapelan Sever je tudi pravi mojster za pretepanje otrok v šoli. Zadnjič je v Podbelici nekega dečka, Urbancovega sina z Jamnika, tako pretepal kakor živino. To je zares duhovnik, ki se ravna po Kristusovem nauku: Pustite male k meni! Sram bodi tacega kateheta-pobijalca. Sicer pa je nevarno, da ta človek ne bode kdaj še kaj več storil v šoli in šolska oblast naj bi mu prepovedala poučevanje v šoli, ker je bil že v opazovalnici za blazne. Ker kapelan tako rad govori o svinjah v Selcih, naj bi bil šel preteklo soboto gledat, kako so nekega prvega selškega klerikalca peljali domov, ki je bil v takem stanju, da bi ga moral vsak človek imenovati z enakim živalskim imenom. Kapelanče, pojdi vprašat Frtičarja!

† Karel Pirc.

Dne 13. t. m. je umrl v Idriji naš rojak g. Karel Pirc, prvi ravnatelj novoustanovljene mestne realke v Idriji. Koščena pest neusmiljene uničevalke človeških bitij je uničila v najlepšem cvetu mlado upolno življenje, ki je obetalo še mnogo sadu človeški družbi in posebno učeči se mladini kot izbornega učitelja, blagega človeka s širokim obzorjem in izvanredno koncilijantnostjo, pogrešal ga bo mladi zavod idrijski, rodbina, pogrešali ga bomo tudi vsi njegovi mnogostevilni znanci in prijatelji, katerim je bilo dano pogledati v njegovo blago dušo. Ave, pia anima!

*

Pokojni Karel Pirc je bil rojen l. 1857 v Škofji Loki, kjer je njegov oče nekaj časa bival kot ravnatelj nekdanjega rudnika na Toplicah poleg Hotavelj. Bil je brat ravnatelja kmetijske družbe g. Gustava Pirca ter trgovca in deželnega poslanca g. Cirila Pirca. Po dovršenih študijah se je nekaj časa mudil pri sorodnikih v Ameriki, kjer si je pridobil široko obzorje in mnogo tiste izredne energije, ki je lastna Amerikancem. Vrnivši se v staro domovino, je postal profesor na ljubljanski realki in se z veliko ljubeznijo posvetil delu pri narodnih društvih. Zlasti za ljubljansko čitalnico si je pokojnik pridobil neveljnih zaslug. Kot profesor je bil iskren prijatelj mladine. Ko je idrijska občina ustanovila realko, je ponudila ravnateljsko mesto g. Karelju Pircu, vedoč, da pridobi žnjim značajnega in izkušenega šolnika, čigar oseba je jamstvo, da se bodo dijaki vzgajali v pravem narodnem duhu. Pokojnik se dolgo ni mogel odločiti, a konečno je lepa, vzvišena naloga, ki ga je čakala v Idriji, vendar premagala njegovo ljubezen do Ljubljane. Gospod Karel Pirc je izpolnil v najboljši meri vse nade, ki so jih gojili v Idriji. Bil je uzoren ravnatelj in je za mlado realko njegova smrt jako britka izguba.

Truplo pokojnikovo se je prepeljalo v Kranj v domačo hišo, odkoder se vrši pogreb danes popoldne ob polsestih.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Osebnosti. Umirovljen je župnik v Smedniku, g. Janez Karlin. — G. Alfonz Levičnik, učitelj veronauka

na mestni realki idrijski je napravil v Gradcu dne 11. t. m. zadnji strogi izpit (regoroz) iz dogmatike. — Gospod Rudolf Hofmann, pristav c. kr. drž. železnic in računovodja v Kranju, je imenovan računovodjem v Ljubljano (drž. kolodvor); na njegovo mesto je imenovan g. Hinko Rebolj, asistent c. kr. drž. žel. v Kranju. — Premješčen je uradniški aspirant c. kr. drž. žel. iz Kranja v Rateče-Belapeč.

Pozdrav bratov Sokolov na kolodvoru v Kranju. Odbor «Narodne čitalnice» v Kranju je sklenil soglasno z vsemi narodnimi društvi v Kranju, pozdraviti slovske brate na njih potovanju skozi Kranj s korporativno udeležbo in zastavami ter godbo na tukajšnjem kolodvoru danes zvečer ob 7., oziroma 8. uri. Vsem udeležencem naj služi v ravnanje: da prvi posebni češki vlak pelje skozi postajo Kranj ob 7. uri 2 min. zvečer in drugi ob 8. uri 19 min. zvečer. Oba vlaka v Kranju nimata odmora, ampak peljeta kar naprej. Torej vsi udeleženci naj bodo zadnji čas ob ¼ 7. uro zvečer na kolodvoru.

Občinske volitve v Kranju. Že 20 let nismo imeli v Kranju tako mirnih občinskih volitev, kakor minoli tork in sredo. Nasprotnikov ni bilo na volišče in izvoljeni so bili skoro soglasno vsi po meščanskem volilnem odboru priporočani kandidati. V III. volilnem razredu se je udeležilo volitve 161 volilcev, prav toliko, kakor pred tremi leti, ko se je bil ljut boj. To dejstvo pričča o zavednosti kranjskega meščanstva. Izvoljeni so bili v III. razredu za odbornike posestnik J. Kovač, klobučar in posestnik A. Pečnik, trgovec in posestnik C. Pirc, tovarnar J. Rakovec, trgovec F. Sajovic, vrvar in posestnik A. Šinkovec, za namestnike pa klepar V. Belec, pek J. Bučar, slikar in fotograf J. Jagodič. V II. razredu odborniki: c. kr. višji inženir B. Bloudek, posestnik F. Krenner, trgovec in posestnik J. Majdič ml., trgovec M. Matiašič, trgovec F. Pollak, trgovec in posestnik K. Pučnik; namestniki: trgovec in posestnik J. Krenner, pek in gostilničar A. Kummer, trgovec in posestnik R. Rooss. V I. volilnem razredu odborniki: c. kr. živinozdravnik A. Korosec, odvetnik dr. F. Prevc, c. kr. okrajni zdravnik dr. E. Šavnik, lekarnar in posestnik ces. svetnik K. Šavnik, odvetnik dr. V. Štempihar, c. kr. profesor A. Zupan; namestniki: c. kr. davčni adjunkt F. Arh, c. kr. profesor dr. V. Herle in učitelj V. Rus.

Meščanski volilni odbor izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vrlemu kranjskemu meščanstvu, ki je pri občinskih volitvah dne 12. in 13. t. m. izvolilo vse po odboru predlagane kandidate in v tako mnogobrojnem številu stopilo na volišče, čeprav so se nasprotniki vzdržali volite. Čast zavednim volilcem!

Gasilno društvo v Kranju praznuje dne 7. avgusta 1904 petindvajsetletnico svojega obstanka. Ta dan namerava društvo najslovesneje praznovati. Spored je naslednji: Predvečer 6. avgusta t. l.: bakljada in mirozov. Dne 7. avgusta: 1. Ob ½ 7. in 8. zjutraj sprejem z vlaki došlih društev; 2. ob 9. uri sprejem iz okolice došlih društev; 3. ob ½ 10. uri skupni zajutrek pri «Stari postji»; 4. ob ¼ 11. uri zbirališče vseh društev v «Zvezdi» in odhod k sv. maši v župno cerkev; 5. ob ½ 12. uri odhod po mestu in pozdrav vseh društev po g. županu pred mestno hišo ter odlikovanje pri društvu 25 let službojočih mož, potem defilacija; 6. ob 1. uri popoldne ban ket v gostilni gosp. Petra Mayrja (kuvert 2 K); 7. ob 4. uri koncert istotam, pri katerem sodeluje iz prijaznosti pevski zbor «Narodne čitalnice v Kranju» in tukajšnja mestna godba. Vstopnina za osebo 50 vin., družina več oseb 2 K, uniformovani člani raznih društev vstopnine prosti.

Razstava ročnih del v Kranju. Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Kranju sklenil je nedavno, prirediti na korist te družbe razstavo ročnih del: v prvej vrsti seveda ženskih, pa tudi umetniških in diletantovskih sploh. Z občudovanja vredno vstrajnostjo se je lotil odbor izvršitve svoje namere in glej — po preteku nekoliko dni pokazale so nam rodoljubne dame sad svojega truda: v četrtek, 14. t. m. bila je otvorjena razstava v prostorih dekliske šole v Kranju. Danes nam se ni mogoče, podati količjak nazorne slike o razstavi,

a toliko se pokaže že na prvi pogled, da je ista uspela nepričakovano in da je njen ntis uprav presenetljiv. Ne da bi bili morebiti dvomili nad zmožnostjo naših dam, uprizoriti kaj dovršenega — a da bodo znale privediti tako impozantno razstavo, ne bi bili pričakovali. Dve veliki sobi sta polni, polni na mnogih mizah in vseh stenah najbogatejše zbirke prekrasnih izdelkov pridnih ženskih rok. Vmes vidimo tudi lepih, deloma resnično umetniskih del nekaterih gospodov. In kljub vsemu bogastvu razstavljenih predmetov ni nikake nakopičenosti; vse je ukusno urejeno. Kakor že omenjeno, se nam še ni mogoče pečati s posameznimi predmeti, niti s celimi skupinami, katere so razstavile in same uredile nekatere dame. Čuditi se moramo uprav čebeličnej marljivosti, finemu, umetniskemu ukusu in velikej izurjenosti razstavljalca. Iz starih omar nekaterih meščanskih hiš so pršli zopet na dan bogati zakladi naših matera in babic, pa tudi sedanji rod, vrle naše gospe in gospodičine ter deklice nam tu dokazujejo, da so in hočejo biti vredne naslednice svojih častljivih prednic, da jih dičijo one vrline in čednosti, ki so odlikovale le-té. Razstava pač zasluži, da si jo ogleda vsakdo, komur je dana prilika. To velja našim someščankam in someščanom, a tudi vsem ljubiteljem pridnosti in lepote zunaj Kranja, velja celej gorenjske strani. Ne zamudite ugodne prilike, pridite od vseh strani v naše starodavno središče Gorenjske. Izredni umetnostni užitek Vam bode obilo povrnil trud. Vsi, ki se bode te po slavnostnih dneh vračali iz Ljubljane na Gorenjsko, ne hodite mimo, da bi se ne pomudili tudi v Kranju. Razstava bode odprta do četrta, 21. t. m. vsak dan (vštevši nedeljo) od 8. do 12. in od 2. do 4. ure. Vstopnina iznaša malenkost 40 vin. za osebo, za učence in učenke 20 vin.

Bankerot Koblarjeve politike. Ko je bil po milosti dr. Ivana Šustersiča imenovan kranjskim dekanom kurat v prisilni delavnici Anton Koblar, takrat je po mestu zavlada splošna nevolja. Po pretežni večini napredno meščanstvo je smatralo to imenovanje za udarec v obraz, kajti dobro je vedelo, da najhujši izmed klerikalnih petelinov ni prišel v Kranj duš past, marveč da se mu je predvsem poverila naloga strmoglaviti kranjske liberalce. Koblar se je po svoje z vso vnemo trudil opravičiti nade, katere so vanj stavili njegovi protektorji. Znjim se je preselilo v Kranj uredništvo «Slovenskega Lista», slaboznanega «Dihurja» žalostnega spomina. S Koblarjevim prihodom se je pričela pri nas doba zastrupljanja družabnega življenja, grdega obrekovanja in zlobne ter podle častikraje. Vsako, še tako nizkotno sredstvo je prav prišlo revolverskemu «Dihurju». umazana cunjca se je vtikala v rodbinsko življenje, da, ta hijena je brskala celo po grobovih že zdavnaj umrlih oseb. Občinstvo je z gnjevom opazovalo to početje in videlo v Koblarju nositelja te nove podivjane politične struje. Koblar je upal, da bo s svojim bičem, s «Slovenskim Listom» kar v prah poteptal kranjske liberalce in jim mahoma izvil vaje iz rok, a mož ni računal z zavednostjo kranjskega meščanstva. Menda si je domisljal, da bodo Kranjci pred njim tako zlezli pod klop, kakor pohlevne ovčice pred svojim dušnim pastirjem v kaki gorski vasi. Vsak udarec je dobil z obrestmi nazaj in če ga v Kranju ni zadela še občutnejša kazen, se ima zahvaliti le treznosti prizadetih oseb. Vsak korak se mu je ponesrečil, dosegel ni nikakih uspehov pri državnozborni volitvi poražen je bil pred tremi leti za časa občinskih volitev, propal je kot deželnozborni kandidat, zaman je vtikal svoj nos v volitve v različne zastope in odbore, šlo je od stopinje do stopinje navzdol in tudi «Dihur» je moral žalostno poginiti na smetišču. Kot novoizvoljeni predsednik nepotrebne katoliškega političnega društva, se je nadejal boljših uspehov. Lasciate ogni speranza! Volitve v okrajni cestni odbor niso povečale Koblarjeve slave. In prav sedaj je moral izpiti do dna bridko čašo nemile osode. Pred tremi leti se je še z vihrajočo zastavo podal v boj za občinski odbor mesta Kranja. Takrat so mu še kranjski malkontenti pomagali vleči klerikalne gare, a sedaj so mu še ti zadnji zavezniki pokazali hrbet. Vodil jih je zdrav razum in Koblar, ki prav dobro ve, koliko

zmorejo v Kranju pristni klerikalni mozičelji, je pri občinskih volitvah vrgel puško v kuruzo. Da pa Koblar ne bi mogel delati v «Slovencu» vode, češ, da so volilci z malenkostno udeležbo dali nezaupnico dosedanjemu občinskemu odboru, je namenoma toliko zavednega meščanstva prišlo na volišče. Ko se je Koblar pred približno štirimi leti odpravil v Kranj, je izjavil nek odličen politik v Ljubljani: «Prav, da nas zapušča ta človek. Kakor poznam vrle Kranjce, bo Koblar v Kranju še mnogo boljše spravljen!» Koblar je pri nas res dobro spravljen in skrbeti hočemo tudi v prihodnje, da bo ostal na varnem. Mi smo znjim in z njegovo politiko prav zadovoljni, mnogo bolj, kakor on z nami. Glavna stvar je pa vendarle, če ovcam prija njih pastir. Če pri tem trpi morda vera (pa ne Koblarjeva «vera»), zato so odgovorni oni, ki so ga poslali v Kranj.

Kmetijska družba kranjska je imela v četrtek občni zbor. Predsednikom je bil izvoljen z vzklikom deželni glavar g. Oton pl. Detela, odbornikom pa gg. graščak Henrik baron Lazzarini, drž. poslanec Josip Pogučnik, pristav kmetijske sole na Grmu. Viljem Rohrman in župan dr. Tomaž Romih. V svrhu naprave nove drevesnice je družba kupila obširno zemljišče v Zgornji Šiški in v ta namen najela posojila 30.000 kron.

Prehudo streljanje. Piše se nam: V škofjeloškem Kamenitniku lomijo kamenje za bohinjsko železnico. Da se morajo pri tem skale razstreliti, je samoobsebi umevno, toda način, kako se to vrši, je nekoliko čuden in je skrajno potrebno, da poseže vmes c. kr. okrajno glavarstvo. Prosimo, v neposredni bližini mesta nasujejo za en strel do 70 kg in se več smodnika! Učinek tolike množine užganega smodnika je seveda strašansko. To poka in grmi, da se zemlja trese pod nogami, podobe padajo raz sten, šipe sklefetajo in tudi popokajo, kar se je že zgodilo. Osobito občutijo to prebivalci okrog «Štemarjev», kajti tam se takorekoč ves dan zemlja trese pod nogami. Streljajo po štirikrat na dan: zjutraj, popoldne, popoldne in zvečer, a da bi se posebno ozirali na določeno uro, ne moremo trditi, kar seveda na občinstvo še bolj upliva, katero ne ve natanko, kdaj se prične strašna kanonada. Za človeka, bolnega na živcih, ali sploh za bolnika, je gromenje grozovita muka. Konečno se pripomnimo, da v bližini delajoče ljudstvo niti ni varno svojega življenja, kajti skale kar frče po zraku, kakor bi metal pesek. Da se mora streljati, je samoobsebi umevno, a nikakor nismo primorani trpeti, da se ves dan tresejo naša stanovanja. Nasuje naj se torej manjšo množino smodnika. Prosimo torej, slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju blagovoli potrebno ukreniti, da se pride tej nepravilnosti v okom ter odločno prepovedati v neposredni bližini mesta basati tolike množine smodnika. Vederemo!

V Šenturju je nastal minuli torek okrog 11. ure velik požar, ki je vpepelil 9 hiš in 7 gospodarskih poslopij. Goreti je začelo v dolnjem delu vasi, v takozvanem Kotu. Ker stoji hiše zelo skupaj in so bili ljudje na polju, niso mogli ničesar rešiti iz hiš. Enemu gospodarju je celo zgorel poldrugo leto star otrok, dvoje goved in menda 300 gl. denarjev, dvema drugima pa vsi prašiči. Škoda se ceni na 16.270 K, zavarovalna svota pa na 6500 K. Gasilno društvo v Kranju je pohitelo takoj na lice mesta, kjer je z domačim in vogljanjskim gasilnim društvom pridno gasilo, da se ogenj ni razširil dalje. Zažgal je slaboumni 72 letni starček, Jernej Golob, ki je ravnokar prišel iz norišnice.

Slavno občinstvo se še enkrat opozarja na okoliščino, da bodo prihodnji teden v sredo, četrtek in petek (20., 21. in 22.) prostori tukajšnjega c. kr. glavnega davčnega urada za stranke zatvorjeni, ker se te dni vrši ličenje in čiščenje istega.

Pogorelo je v noči od 12. na 13. t. m. okrog 11. ure zvečer na Šenturski gori pet hiš. Gasilno društvo iz Kranja je bilo že na potu, da bi šlo gasit, toda ker leži vas zelo visoko in je precej oddaljena, vrhutega pa ondi tudi ni dovolj vode, se je vrnilo domu.

Z Bleda se nam poroča, da se vrši ondi četrto mednarodno Lawn-Tennis tekmovanje v soboto dne 6. avgusta 1904 in naslednje dni.

Koblarjeva lepa duša. Koblar je zopet enkrat razkril vso lepoto svoje lepe duše. Ker nikakor ne more na površje, v svoji onemogli jezi kar grize krog sebe. Vsaka prilika mu je dobra, da oblaja svoje nasprotnike. V predzadnjem «Gorenjcu» smo objavili neko, iz radovljiskega okraja nam poslano notico, v kateri pisec primerja tercijalke z nadležnimi konjskimi muhami. Vsak dobro ve, da se splošno imenujejo tercijalke one zlobne babnice, ki vedno delajo napotje v cerkvi in se rajše po farovžih, ki prenašajo s posebno slastjo pošte v farovž, delajo zdrazbe in opravljajo, da se kar kadi, ki se smatrajo za svetnice že na tem svetu, ker nadlegujejo makari vsak dan duhovnike po spovednicah, «seveda s trdnim sklepom nič več ne grešiti,» da potem s hinavsko proti nebu obrnjenimi očmi se bolj obrekujejo, vlačijo svojega bližnjega skozi svoje umazane čeljusti in ne puste nikogar v miru, babnice tedaj, ki so res prave pravcate konjske muhe, katerih se branijo tudi duhovni. Koblar prav dobro ve, da se pojma «tercijalka» in «tretjerednica» dandanes več ne krijeta. Kljub temu je z ozirom na bližajoče se občinske volitve, hotoč obenem oškodovati svojega bližnjega, sklical tukajšnje tretjerednice neko nedeljo v farovž in jim je prebral ono notico iz «Gorenjca», čes, da je naperjena zoper kranjske tretjerednice. Pozivljal jih je, da naj ne kupujejo v prodajalnah, kjer imajo «Gorenjca», ki čeznje zabavlja, da naj v tem smislu tudi delujejo mej občinstvom, in priporočal jim je moliti, da bodo pravi možje izvoljeni v občinski odbor. (Molitev je že pomagala! Op. stavčeva.) Raz prižnico si ni upal oznanjevati bojkota, ker je dobro vedel, da bi ga potem prijeli drugače. Še celo tretjerednicam, za katere se sicer Koblar ne briga, se je gnjusil Koblarjev nastop, a ne upajo si vsega povedati. Če Koblar uprizori kako infamnost, ne ostane nikdar pri započetem delu in zato je postavil krono svojemu hujskanju še z nastopno nesramno notico v «Slovincu»:

«Najhudobnejša bitja na svetu» je imenoval Ciril Pirc v zadnjem «Gorenjcu» tercijalke. In prav je imel, da jih je po svoje pofarbal, kajti podobne so bile doslej tercijalke, ako Pirc resnico piše, najbolj hudobnim in neumnim «konjskim muham». «Kakor brezumne» so nadlegovale prodajalnico Matevža Pirca, ki je blizu cerkve, in tam puščale svoje trdo prisluzene kronice. Vsako soboto je šel Ciril, ko je dovršil farbanje v tiskarni, h Matevžu po kronice ter potem s kronicami v žepu šel na litanije k Golarju čez klerikalce zabavljat. Tudi najveljavnejši mešani niso bili varni pred priitki iz pijanih grl Golarjeve gostilne, kadar so Cirila v žepu preveč tiseali odpadki «konjskih muh». Odslej bo nekoliko drugače. Tercijalke bodo nehale biti «hudobne in brezumne», ker bodo dale pristašem «Gorenjca» bolj mir. S svojimi «ostrimi krempļji na nogah» ne bodo več brusile pragov liberalnih prodajalnic.

Pod našo častjo bi bilo, ako bi se podrobneje bavili z revolverskim «Slovenčevim» napadom. Pripomnimo le toliko, da je C. Pirc čital ono «Gorenjčevo» notico šele v soboto, ko je dobil list v roke, dasiravno bi se seveda ne bil protivil ponatisu, če bi jo bil tudi prej bral v rokopisu. Pribiti pa hočemo v boljše spoznanje Koblarjeve lepe duše, da je kranjski tehant hotel odjesti nekaj kruhka sinu onega pok. Matevža Pirca, v čegar hiši si je nekdanji ubogi dijaček Koblar večkrat nasitil svoj lačni želodec.

Umrila je v Kranju v visoki starosti zadnja sestra pokojnega škofa Vidmarja.

400 letnica ljubljanskega županstva. Dne 13. julija je preteklo 400 let, odkar je Ljubljana dobila svojega prvega župana. Prvi ljubljanski župan je bil tedanji «sodnik» Janez Lantheri. Sedanji župan, g. Ivan Hribar, je 92. naslednik Lantherijev. Hkratu s 400letnico ljubljanskega županstva je slavil g. Ivan Hribar svojo četrto instalacijo.

V Podbrezju izvajajo podbrežki diletantje v nedeljo dne 17. julija ob štirih popoldne v prostorih g. Al. Pavlina gledališko predstavo «Bogata teta». Spored: 1.) Divja rožica, dvoglasen ženski zbor s klavirjem od Hr. Volariča. 2.) Bogata teta, veseloigra v 3 dejanjih. 3.) Dimnikarji, kuplet, pojo: Franc Jeglič, Jožef Debeljak in Anton Peternel. Vstopnina: Sedeži I. vrste 80 h, ostalih vrst 60 h, stojišča 40 h. Otroci polovico. Eventualni čisti dobiček je namenjen domači šoli.

Železniški predor skozi Karavanke bo prevrtan po sedanjem preračunanju tekom meseca decembra. Predreti morajo še 1280 metrov.

Jeseniško gasilno društvo priredi dne 17. junija 1904 na vrtu g. J. Ferjana ob treh popoldne tombolo. Po tomboli prosta zabava. Ker je čisti dobiček namenjen v nabavo in popravo gasilnega orodja, se dobitki in preplačile hvaležno sprejemajo. Tombola se vrši ob vsakem vremenju. Sklep keglanja je nepreklicno dne 24. julija ob 4. uri popldne. K obilni nedeleži uljudno vabi odbor.

Napredek v Spodnji Šiški. Gospod Fran Bugar, mizarski mojster in tovarnar, je izgotovil pršno in kadno kopel, gorko in mrzlo. Otvoritev se vrši v kratkem.

Škofjeloško vodovodno društvo ima danes v soboto 16. t. m. ob 8. uri zvečer svoj občni zbor v prostorih na «Štemarjih».

Škofjeloško olepševalno društvo je otvorilo minulo nedeljo dve novi poti proti Staremu gradu k «žegnanemu» in «novemu» studentu. Otvoritev se je razvila v pravo ljudsko veselico, ki je v vsakem oziru najizvrstnejše uspela. Več utegnemo poročati v prihodnji številki.

Okrajna učiteljska konferencija za kranjski okraj se je vršila dne 7. julija v Škofji Loki. Ker smo šele danes prejeli daljše poročilo, moramo tisto vsled pomanjkanja prostora odložiti za prihodnjic. G. dopisnik, oprostite!

Okrajna učiteljska konferencija za radovljiski okraj se je vršila minuli četrtek na Jesenicah. Prosimo poročila.

Krizem sveta.

Umril je dne 13. t. m. v Clarensu (Švica) bivši burski predsednik transvalske republike Pavel Krüger, star 79 let.

V pokoj je šel celovski okrajni glavar Mac Nevin; ki je prizadejal koroškim Slovencem toliko krivic.

Šest detet moškega spola je prvokrat porodila neka mlada žena v Baranu na Poznanjskem. Vsako dete tehta 1 1/2, do 2 funta. Mati in otroci so zdravi.

Poziv slovenskim umetnikom! Dijaško umetniško društvo «Vesna» na Dunaju, je sprejelo na svojem V. rednem občnem zboru enoglasno nalogo prirediti kot edino poslujoče slovensko umetniško društvo, slovenski oddelek jugoslovanske razstave v Belemgradu. Ta oddelek bo ločen v en del, kjer bodo dela slovenskih upodablajočih umetnikov sploh in v drug, kjer bodo izložena le dela «Vesne». Odbor društva «Vesne» je začel že razpošiljati natarčna pojasnila pošameznim umetnikom. Ker pa mu niso znani vsi naslovi, prosi tem potom vse one gg. umetnike, slikarje, kiparje, arhitekta in umetniške obrtnike, kateri niso dobili še nikakega poziva, naj ga blagovolijo naročiti z dopisnico pod naslovom: «Vesna», Dunaj III/1, Thongasse 10. Odbor društva «Vesne» na Dunaju.

Ob sklepu lista.

Radovljica, 16. julija. Včeraj je bil tukaj izvoljen županom g. dr. Janko Vilfan. Občinskim svetovalcem so izvoljeni gg. Oton Homan, Anton Praprotnik in Ivan Sartori, za njih namestnika pa g. Fran Megušar. S tem se je sedaj veriga, na kateri se je vlekla dolga cokolja ter ovirala vsak pravi napredek v Radovljici, konečno vendarle raztrgala. Upati je, da se bo novi odbor z vso hitrostjo poprijel tako nujnega in za Radovljico tako potrebnega vodovodnega vprašanja.

Okrajni cestni odbori. Kranjski deželni odbor je imenoval kot zastopnike v okrajni cestni odbor Kranj gg. Janka Urbančiča, graščaka v Turnu, in Alojzija Pavlina, veleposesnika v Podbrezju, v okrajni cestni odbor Tržič pa gg. Vilkota Pollaka, inženjerja in posestnika v Tržiču, ter Aleša Valjavca, posestnika v Bistrici pri Tržiču.

Rusko-japonska vojna.

Japonci so dne 11. t. m. napadli ruske utrdbe pred Port-Arturjem, pa so bili z ogromnimi izgubami odbiti. **Izgubili so okrog 30.000 mož.**

Iz Inkova se poroča, da se je bila severno od Kajpinga velika bitka in da so bili Japonci z velikimi izgubami poraženi. Istotako so bili Japonci nekaj milj od Ničuvanga poraženi in so se morali umakniti.

Gospodarske stvari.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu juniju 1904 je vložilo 337 strank K 86.144.32, dvignilo pa 282 strank K 74.685.28, 8 strankam se je izplačalo posojil K 11.740.—. Stanje vlog iznaša K 3.342.925.37, stanje hipotečnih posojil kron 1.964.153.76 in denarni promet K 352.152.73.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju je 244 strank vložilo K 82.899.12, 216 strank dvignilo K 72.294.95, 18 strankam se je plačalo posojil K 146.40.—. Denarni promet K 285.436.22.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki. V mesecu juniju je vložilo 70 strank K 35.351.—, 51 strank je dvignilo K 17.227.72, 4 strankam se je izplačalo posojil K 11.700.—. Stanje hranilnih vlog K 538.232.06. Stanje hipotečnih posojil K 528.452.39. Denarni promet K 80.664.09.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu juniju 1904 je 177 strank vložilo K 47.248.07, 108 strank je vzdignilo K 20.503.38, 12 strankam se je izplačalo posojil K 13.900.—. Stanje vlog iznaša K 1.025.924.63. Stanje hipotečnih posojil K 765.516.58. Denarni promet K 107.370.13.

Razpis dobave lesa. C. kr. trgovinsko ministrstvo naznanja trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo na borzi v Bruselju dne 10. avgusta t. l. vršila ponudbena razprava za dobavo lesa, in sicer bo dobaviti za leto 1905 240.000 napol okroglih hrastovih ali bukovih pragov (švelerjev), 30.000 kosov hrastovega lesa za temelj napravam železničnega tira; za leto 1906 pa 140.000 napol okroglih hrastovih ali bukovih pragov (švelerjev), 4000 kosov hrastovega lesa za temelj napravam železničnega tira. Podrobnosti so razvidne iz posebne objave (avis) št. 190. ki leži v c. kr. avstrijskem trgovinskem muzeju na Dunaju.

Izvrsten okus kave dosežete s prirneanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorek dragovoljno.
Polina 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsom odjemalcem zastoj pošiljari mesečnih.

Vydrova tobarna žitna kava Praga-VIII.

Potrtem srecem naznanjajo podpisani prežalostno vest o smrti svojega preljubega soproga, oziroma očeta, sina in brata, gospoda

Karola Pirca

ravnatelja mestne realke

ki je včeraj ob 1/2. uri ponoči, po dolgi bolezni, previden s sv. timi zakramenti za umirajočce, v 47. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Truplo pokojnika se bo blagoslovilo v hiši žalosti v petek, dne 15. julija ob 6. uri popoldne ter se potem prepelje v Kranj, kjer bo pogreb iz domače hiše v soboto, dne 16. julija, popoldne ob pol 6. uri.

Sv. maše se bodo brale v farni cerkvi v Idriji in v Kranju.

Nepozabni ranjki bodi priporočen molitvi in blagomu spominu.

Idrija-Kranj, dne 14. julija 1904.

Berta Pirc, soproga. — Vasilisa, hči. —
Katarina Pirc, mati. — Ljudmila Verderber in
Olga Pirc, sestri. — Gustav in Ciril Pirc, brata.

Loterijska srečka dne 3. julija t. l.

Trst: 21 82 35 28 59

Posamezne številke „Gorenjca“

prodajajo po 10 vin. v

Kamniku g. M. Ažman, trafika;
Ljubljani g. A. Kališ, trafika, Jurčičev trg 3;
Škofji Loki g. M. Žigon, trafika, glavni trg;
Radovljici g. Oton Homann, glavna trafika;
Javorniku g. Štefan Podpac, trgovec;
Bohinjski Bistrici g. M. Grobotek, trgovec.

Pisarniški sluga

se sprejme s 1. oktobrom v „Valičnem mlinu v Kranju“.

136—1

3gubil

ali odpeljan je bil rujavo-rumen lovski pes. Kdor kaj ve, naj sporoči na hotel „Novo pošto“ (pri Mubljn) v Kranju.

123—2

Zaradi pomanjkanja prostora
prodam

tri težke vozove

v dobrem stanu ohranjene. 120—3

Jožef Tavčar, posestnik v Št. Jerneju, Dolenjsko.

Kdor hoče kupiti

ceno in dobro barvo

pravega domačega izdelka, brez vsake zmesi (Schwer-spatt), kakor se nahaja v nekaterih tovarniških barvah, naj se blagovoli obrniti na domačo zalogo

J. Wohigemuth

65—12

v Kranju, glavni trg št. 118.

Skladišče vina

je odprla s 1. febr. 1904

v Kranju

Istrska vinarška zadruga

katera posluje že 10 let in si je pridobila tekom te dobe občno pohvalo ter priznanje za dobra in pristna svoja vina.

Klet je v hiši Fr. Kuralte

Kdor želi imeti zdravo in dobro vino, naj pride in peakusi ter se sam povedo o tem.

Cene bodo primerne!

137—12

Glinaste peči, štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, lipešne in cene
priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov

August Drelse

98-8

v Ljubljani.

Tedenski sajem v Kranju dne 11. t. m.

Prignalo se je 158 glav goveje živine, 12 telet, 257 prašičev,
104 ovac, — koza, 66 buš, — konj. — 50 kg: pšenice
K 8.50, prosa K 6.50, ovska K 6.50, rži K 7.—, ajde
K 8.50, ječmena K 6.—.

Že veliko let dobro znani
stroji vsake vrste
za poljedelske in obrtne potrebe

franko! Dopisuje se v slovenskem jeziku. Prekupci in agenti za-
teljeni! Piše naj se naravnost: 115-4

Ivan Schindler, Dunaj, III., Erdberggasse 12.

poljska orodja,
stiskalnice za seno,
trijerji,
čištilnice za žito,
mlatilnice, vitli,
luščilnice za koruzo,
mlini za sadje,
mlini za grozdje,
stiskalnice za sadje,
stiskalnice za grozdje,
mlini za golanje,
stroji za rezanje repe,
slamoreznice,
koti za kuhanje kisle,
sesalke za vino, pipe,
sesalke za vodnjake,
sesalke za gnojico,
škropilnice za gnojico,
vodovodi,
železne cevi,
svinčene cevi,
gumijeve cevi,
konopnene cevi,
priprave za točenje piva,
priprave za sladoleđ,
omare za led,
mlini za kavo in dišavo,
stroji za delanje klobas,
šivalni stroji,
priprave za petrolej,
železne blagajne,
železno pohištvo,
namizne tehtnice,
steberske tehtnice,
decimalne tehtnice,
tehtnice za živino,
tehtnice na drog i. t. d.
po zopet izdatno znižanih
cenah, vse pod dolgoletnim
jamstvom, po najugodnejših
plačilnih pogojih tudi na
obroke. Ceniki z več kot
400 slikami brezplačno in

G. Piccoli

lekarnar v Ljubljani
dvorni dobavitelj Nj. Svetosti
papeža

priporoča naslednje izdelke svojega ke-
mično farmaceutičnega laboratorija, ki se
izgotavljajo kot sicer vsi drugi medi-
kamenti z največjo skrbnostjo
in snažnostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi želodec, vzbuja ve-
selje do jedi, pospešuje prebavo in odprtje ter je
posebno učinkujoča pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijevno železnato vino se uporablja pri malokrvnih,
nervoznih in slabotnih osebah z najboljšim vspe-
hom. Polliterska steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali tamarinde dajejo z vodo pome-
šani izvrstno in zdravo pijačo. Kilogramska steklenica,
pasteurizovana K 1.30.

Zunanja naročila po poštne povzetju.

P. n. odjemalci si lahko ogledajo naš znameniti la-
boratorij.

II. 199-40

Poslano.

V nekaterih domačih listih so izšli pod naslovom „Tržno poročilo“ že večkrat članki,
ki so bili na skrit način naperjeni proti mojej tvrdki, oziroma so spodkopavali veljavo
od mene pod znamko „jelen“ izdelovenega mila. Zajedno se priporoča kot „domač“ izdelek
namesto mojega jelenovega mila neko drugo stisnjeno in po dveh svetnikih imenovano milo.

Izrekati kake dvome o vrednosti mojega jelenovega mila se doslej pač še ni posku-
šalo; a ker se proti istemu kot „ptujemu milu“ agituje, moram svoje cenjene odjemalce
opozoriti na to, da v dotičnih tržnih poročilih kot domače priporočano milo ni nikak
domač kranjski izdelek, temveč da je kakor tudi moje jelenovo milo tja poslano.

Iz narodno-gospodarskih ozirrov naj bi se izdelovalo vsako blago, kjer se da najceneje
izdelovati in vsled tega tudi prepuščati občinstvu pod najugodnejšimi pogoji. Vsega ni mo-
goče izdelovati v lastnej deželi. Da pa se od zunaj uvažano blago predstavlja kot domače,
istemu ponuja izzivajoč njegovo rodoljubje i. t. d. in drugo kot dobro priznano blago, na-
pada kot ptuje — je to pač postopanje, katero bode občinstvo, spoznavši ta dejstva, si-
gurno prav presojalo in vso hvalo po vrednosti ocenilo.

124-2

JURIJ SCHICHT, Ustje ob Labi

tovarna za milo, sveče in dišave. Največja tovarna te vrste na evropski celini.

Ljubljana (Kolizej) R. LANG na Marije Terezije cesti

Zalagatelj društva c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gl.

97-7

Modroci iz žičnatega omrežja, afričanske trave all žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gl. naprej. Divan z okraski.

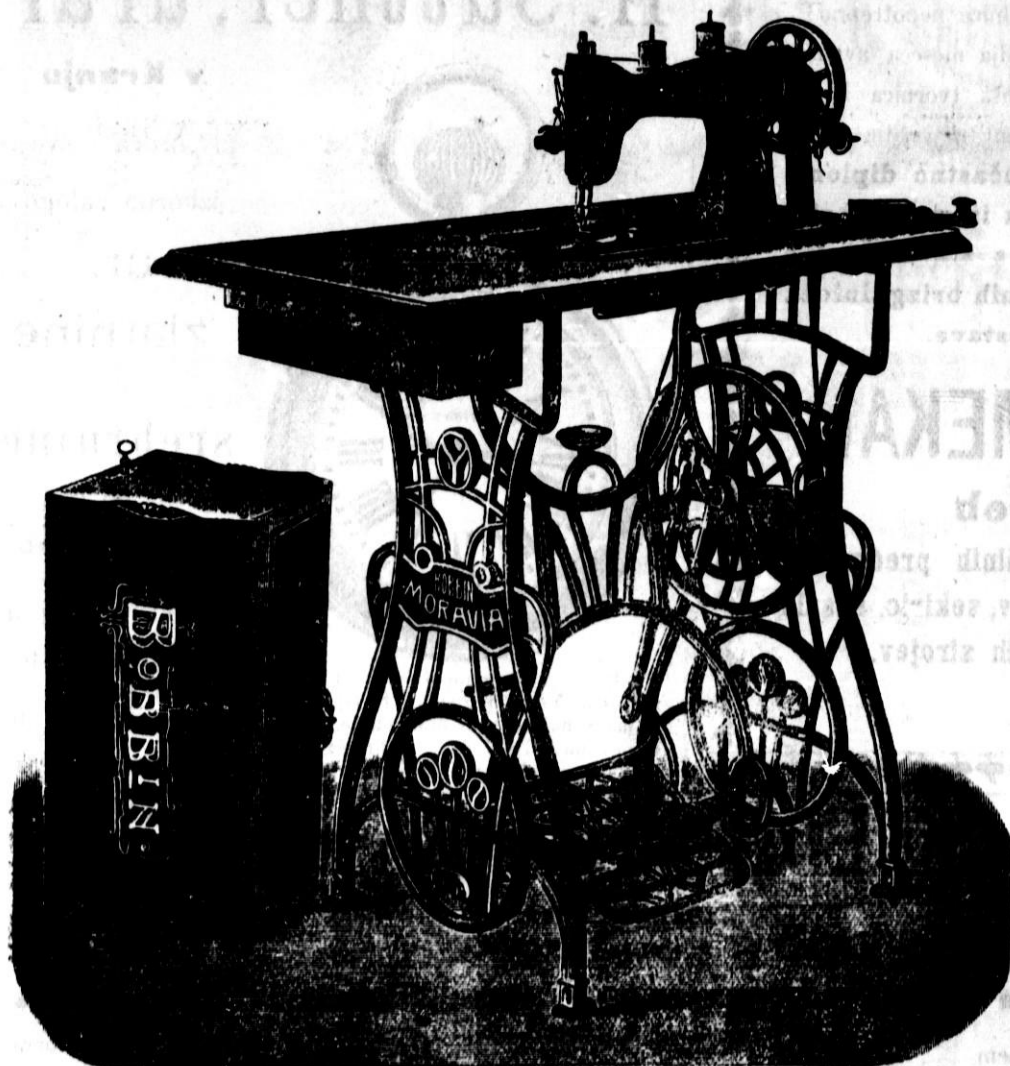
Špecialitete v nevestinih balah. Veliki prostori, prtično in v l. nadstropju.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, stensko ogledalo.

Pozor!

86-10

„Moravija“-šivalni stroji so najboljši, najpripravniji ter najtrpežnejši.

„Moravija“-šivalni stroji so jako pripravi za umetno vezenje.

„Moravija“-šivalni stroji so poleg tega mnogo cenejši ter se dobivajo tudi na mesečne obroke.

Pouk za umetno vezenje na „Moravija“-šivalnih strojih vsaki dan in sicer brezplačno.

Cenike pošiljam zastonj.

Zaloga in pouk pri tvrdki

LOVRENC REBOLJ v KRANJU, glavni trg 189.

Zastopstvo vsakovrstnih poljedel. strojev tvrdke K. & R. Ježek (Blansko).

Foto-emaill
v barvah

Brožke, priveske,
gumbe za zapest-
nice, igle za kra-
vate i. t. d.

Jako lepa in primerna darila.

Jzdeluje po vsaki fotografiji
Jv. Jagodic

49-16

fotograf v Kranju

Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti

SAMO S

13-26

Smekalovimi brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani vlečejo in mečejo vodo. V vsakem položaju delujoče, kretanje brizgalnice nepotrebno!

Pri razstavi gasilnega orodja meseca avgusta 1903 v Pragi bila je naša tvornica R. A. Smekal odlikovana z dvema največjimi odlikovanji, in sicer: **S l. počastno diplomo za izboljšanje parnih in motor-brizgalnic ter lestev in z zlato kolajno za prednosti pri ročnih brizgalnicah za nove sestave.**

R. A. SMEKAL

Zagreb

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sesalk in gospodarskih strojev.

Čvrstega hlapca

sprejemem takoj.

Iv. Pr. Lampret, tiskarnar v Kranju.

Naročajte si prezanimivo knjigo

Bahovi huzarji in Iliri.

Starina slovenskih pisateljev, J. Trdina nam popisuje v tej knjigi osebe in dogodke na Hrvaškem, v oni za hrvaški narod žalostni dobi za zloglasnega Bahovega absolutizma, ko so tudi nekateri naši rojaki igrali pomenljive, pa ne vselej častne vloge. Trdina je znan izborni stilist, način njegovega pripovedovanja je zanimiv, njegov jezik v resnici naroden, bogat in izbrusen.

Kdor si hoče razširiti svoje znanje iz polpreteklosti hrvaškega in deloma tudi našega naroda ter se obenem prijetno zabavati, naj si naroči to knjigo pri založniku

10-37

L. Schwentnerju v Ljubljani.

Cena broš. 3 K, po pošti 3 K 20 h.

H. Suttner, urar

v Kranju

priporoča svojo

izborna zalogo

ur,

zlatnine

in

srebrnine

po

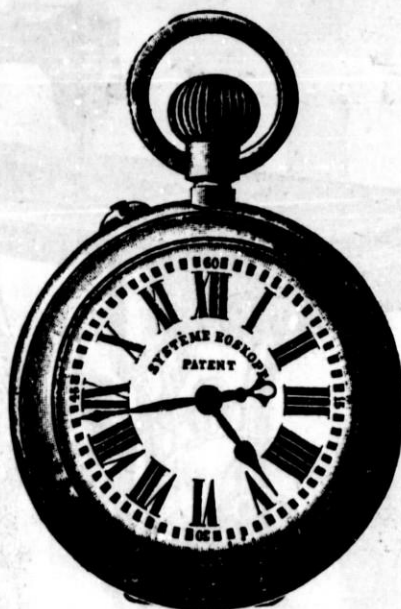
najnižjih cenah.

Ceniki zastoj in

poštne prosto.

Razpošilja se na

vse kraje sveta.

Nikelnasta anker-remont. roskopf. železničarjem dobro poznana, najtrpežnejša in natančna ura, prav fino kolesje. Pokrov stanovito bel gl. 3-75, najfinejša znamka, gl. 6-50. 114-3

Ljubljanska KREDITNA BANKA v Ljubljani

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, debnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu krepbanju.

17-26

Polnovplačani akcijski
kapital K 1,000.000

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

„Zakaj so Vaši zobje tako beli?“

„Vsak dan rabim **O. Seydlovo higijenično kozmetično ustno vodo**, ki izvrstno vpliva na zobe in je bila s priznanjem odlikovana. Dobite jo lahko v lekarni pri sv. Trojici v Kranju.

38-19

Sedaj samo **60 gld.**, zelo znižane vozne cene v Ameriko. **Preje 105 gld.** Ravno ista vožnja in postrežba kakor preje. 63-15

Iz Ljubljane v Novi York samo **60 gld.** s prosto dobro hrano že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvanja, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana Kalifornija i. t. d., toliko višje, kolikor je tarifna cena po ameriški železnici, s priznано najboljšimi parniki družbe

Hamburg-Amerika Linie.

Kedor je odločen potovati, in da se mu dober prostor preskrbi, pošlje naj **20 kron** are na moj naslov:

FR. SEUNIG, Ljubljana

Dunajska cesta 31.

System Salto

M. Podkrajšek frizer

za dame in gospode

Ljubljana, sv. Petra c. 35

42-18
priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zjravnisko priporočeni gor-ko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne provzročuje skrčenja las Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Dalje se izvršujejo vsakovrstna dela iz las.

Oddelek za dame s separativnim vhodom.

GOLDENE MEDAILLE
BERLIN 1904.

Trgovina z železnino in špecerijskim blagom

„MERKUR“ Peter Majdič v Kranju.

Priporoča bogato zalogo po nizki ceni, kuhinjsko posodo, mizarsko, ključavničarsko, kovaško, zidarsko, črevljarsko orodje in orodje za poljedelce, kakor pluge, lemeža, železne brane, vile, motike, sekire, železne grablje; nadalje štedilna ognjišča, nagrobne križe, **vodne žage, pile**, kovanje za okna in vrata, žico, žičnike, katanovo lepko, železno in pocinkano ploščevino, karbolinej, trsje za obijanje

Zaloga mlatilnic,

trijerjev in vratil (gepeljnov).

Zaloga najboljšega sredstva proti muham — za živino — pod imenom „Sanori“.

stropov, vlite kotle. Veliko izber slamoreznic, plahnt za vozove, železnih peči,

Roman- in Portland-cement, traverze, stare, železniške šine

šine za kolesa, podvozi in drugo železo, sesalke za vodnjake, cevi in vsakovrstno špecerijsko blago. Zaloga svetilk, zaloga različnih barv.

Slav. šolskim vodstvom
se udano priporočam za cenj. naročila šolskih tiskovin.

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.

54--17

Zobo- tehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

Zobovja, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz kavčuka kakor tudi zlata, dalje vrvnalnice in obturatorji se izvršujejo po najnovejših metodah.

Plombe v zlatu, porcelanu, amalgamu in cementu kakor tudi vse zobozdravniške operacije izvršuje tu specialist.

Odprto vsako nedeljo in ponedeljek od 8. do 6. ure.

Išče se pod jako ugodnimi pogoji več in polnoma zanesljiv

kolportér

ki bi po slovenskih krajih razpečeval brošure, časopise i. t. d.

Pojasnila daje upravništvo «Gorenjca».

109—5

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

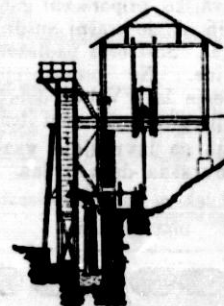
Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko strovarstvo.

Žične omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, obmojne omrežje, vožna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

103-10

Specijaliteta: valjični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

104-7

tovarna za stroje, železo in kovinolarvna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

Zahtevajte pri nakupu Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „Schicht“ in varstveno znamko „jelen“.

119—3

Dobiva se povsod!

Ustje
(Česko)

JURIJ SCHICHT

največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu.

Ustje
(Česko)

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejeman za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za druge države stane K 5-60. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 K, za pol leta K 1-50. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petivrtsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati narodnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.